

УДК 94 (477) «1918/1923»

ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЗУНР (1918-1923 рр.) ТА ФОРМУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ

Ігор Дацків

Тернопільський національний економічний університет
Україна, 46020, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11
e-mail: idatskiv@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8359-3937>

У статті мова йде про діяльність зовнішньополітичної служби Західноукраїнської Народної Республіки у 1918-1923 роках. Дане дослідження також висвітлює дипломатичні взаємини з країнами Європи та Північної Америки.

З'ясовано, що внутрішня слабкість і нежиттєздатність ЗУНР не дали Заходові потрібного часу для усвідомлення можливої ролі та місця України в Європі. Помилки були допущені й урядом ЗУНР. За умов внутрішньої слабкості українського національно-визвольного руху багато залежало від зовнішнього визнання та підтримки України. З іншого боку, міжнародне визнання незалежності ЗУНР обумовлювалося внутрішнім зміцненням та утвердженням української державності.

Ключові слова: ЗУНР, Східна Галичина, Найвища Рада, конференція, переговори

Зростання міжнародної активності сучасної України, входження її до низки світових і регіональних структур обумовило необхідність розбудови дипломатичної служби та розробки головних напрямів зовнішньої політики. Україна у сфері міжнародної діяльності має певний власний історичний досвід, набутий протягом періоду боротьби українського народу за незалежність і власну державність 1917-1923 рр. У зв'язку з цим зростає значимість досвіду дипломатичної діяльності українських національних урядів доби Української Центральної Ради, Української Держави гетьмана П. Скоропадського, Української Народної Республіки періоду Директорії, Західноукраїнської Народної Республіки, коли були зроблені перші кроки на шляху розбудови зовнішньої політики України новітнього часу. Всі ці форми державного врядування в Україні дали безцінний досвід реального державотворення. Уроки тієї доби актуальні і нині, вони потребують неупередженого й уважного ставлення сучасників для розуміння витоків дипломатичної служби України, її традицій. Зовнішньополітичний досвід української дипломатії має неабияке практичне значення і в наші дні у контексті вироблення зовнішньополітичного курсу та геополітичних орієнтацій сучасним керівництвом України.

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки стало наслідком національно-демократичної революції в Австро-Угорській імперії. Воно засвідчило непохитне прагнення українців до державної незалежності та соборності своїх земель.

Міжнародні відносини активно досліджувалися громадсько-політичними та військовими діячами ЗУНР в еміграції. Опубліковано історико-мемуарні праці К. Левицького [8; 9], В. Панейка [26], А. Крезуб [7], М. Лозинського [13; 14], О. Назарука [20; 21] й ін. Частина з них лише у 1990-х рр. перевидана в Україні.

Якісно новий етап дослідження розпочався у 1990-х роках. Власне тоді українська історіографія, звільнившись від ідеологічних догм, почала висвітлювати дипломатичні відносини з наукових позицій і показувати суперечливий характер національно-політичного протистояння у регіоні у контексті загальноєвропейського історичного процесу початку ХХ ст. М. Кугутяк [15], М. Литвин і К. Науменко [11], С. Макачук [16], І. Патер [27]. Проблеми археографії та зовнішньополітичної діяльності ЗУНР розробляли О. Карпенко, М. Панчук, Л. Гентош, В. Великочий [5]. Роль США в організації експансії на західноукраїнські землі дослідив О. Павлюк [24].

Від листопада 1918 р. розпочався період діяльності уряду Західноукраїнської Народної Республіки та його зовнішньополітичного відомства. Повернувшись з України до Відня, Є. Петрушевич утворив закордонний уряд у складі уповноважених з різних сфер діяльності, а також Військової та Президентської канцелярій. Членами уряду стали відомі й авторитетні політичні та державні діячі: К. Левицький, В. Сінгалевич, О. Назарук, Р. Перфецький та ін. Уповноваженим з закордонних справ став відомий політик і дипломат, член дипломатичних делегацій ЗУНР на переговорах з

антантівськими місіями у період польсько-української війни й у складі делегації УНР у Варшаві, з якої вийшов у знак протесту проти угод С. Петлюри з Ю. Пілсудським, С. Вітвицький. Від лютого 1921 р. зовнішньополітичне відомство очолив К. Левицький. Аналізуючи перші кроки Є. Петрушевича в еміграції, діаспорний історик С. Ярославин писав: «Уряд не лише піклувався численною галицькою еміграцією, Він притягнув усі галицькі наукові сили до праці над виробленням основ державного ладу в Галичині, кодифікації прав тощо. Він розвинув широку діяльність на міжнародному полі... Завдяки цій діяльності не вдалося полякам приспати справи Галичини та була вона ще кілька років актуальною на міжнародній арені» [40, с. 74].

Є. Петрушевич провів 9-17 грудня 1919 р. у Відні широку нараду членів Української Національної Ради та керівництва дипломатичних представництв за кордоном. З Паризької мирної конференції приїхав В. Панейко, який доповів про її хід і розгляд галицької проблеми. Гострі дебати розгорнулися навколо представленого В. Панейком «Статуту для Східної Галичини» та декларації А. Лівіцького у Варшаві про укладення договору з Варшавою ціною поступки Східної Галичини полякам [13, с. 155-160].

Головним напрямом зовнішньої політики уряду Є. Петрушевича в екзилі та його дипломатичного корпусу було розгорнути боротьбу проти дискримінаційних постанов Найвищої Ради щодо окупації Східної Галичини та прийнятого нею 20 листопада 1919 р. розробленого поляками проекту «Статуту для Східної Галичини» автономію терміном на 25 років [32].

Є. Петрушевич і його уряд все ще сподівалися на справедливе рішення східногалицької проблеми, тобто на відновлення незалежної української держави шляхом проведення під егідою Найвищої Ради плебісциту, який би дав змогу галичанам висловитися за свою державність або відповідною ухвалою Ліги Націй. Тому Є. Петрушевич у січні 1920 р. виїхав до Парижа та Лондона, щоб встановити контакти з впливовими діячами цих провідних країн Антанги.

Під час перебування Є. Петрушевича у Парижі було переглянуто важливі аспекти зовнішньої політики. Зокрема, за його ініціативою було ліквідовано Український Національний Комітет, а В. Панейка відкликано зі складу української делегації на Паризькій мирній конференції. Отже, покінчено з орієнтацією на

федералістський союз з білою Росією. Варшавський договір С. Петлюри остаточно поклав кінець союзу з УНР й, відтак, рішучо взято зовнішньополітичний курс на незалежну галицьку державу. У зверненнях до населення Східної Галичини наголошувалося, що лише уряд ЗУНР в екзилі є законною владою на її території. Саме у цьому напрямку розгорнулася активна пропаганда за кордоном і дипломатичні акції.

Є. Петрушевич чітко визначив свою зовнішню політику і дипломатам, які працювали у різних країнах, наголошував, що відтепер курс один – «Самостійність Західної України».

Питання Східної Галичини стали предметом особливо детального розгляду на мирних конференціях пов'язаних з радянсько-польською війною 1920 р. У момент найбільшого успіху Червоної армії, коли війська її Західного фронту на чолі з М. Тухачевським розгромили у районі Мінська основні сили поляків і стрімко просувалися на Варшаву, 5-16 липня у бельгійському місті Спа відбулася конференція за участю членів Найвищої Ради Паризької мирної конференції та Польщі і Німеччини, на якій обговорювалася окрім інших і проблема Східної Галичини.

10 липня 1920 р. було підписано договір, згідно з яким Антанта брала на себе посередництво між Варшавою та Москвою для припинення бойових дій. Водночас було вирішено провести міжнародну конференцію у Лондоні, де буде розглянуто східногалицьке питання. Статті договору наголошували: Вислати повновласників на конференцію, яка у можливо найближчій часі має відбутися у Лондоні і в якій братимуть участь делегати Польщі, радянської Росії, Фінляндії, Литви та Латвії під протекторатом Мирової Конференції, яка буде намагатися до справедливого миру між Польщею та її європейськими сусідами. Представники Східної Галичини також допускалися до представлення їх справи на конференції у Лондоні. Прийняти рішення Найвищої Ради у справах литовського союзу, майбутнього Східної Галичини, тушинського питання та договору, який має бути укладений між Данцигом і Польщею. Окрім того, зазначалося, що Польща бере на себе зобов'язання прийняти для виконання рішення Лондонської конференції по галицькому питанню [13, с. 213; 10, с. 237-238].

Рішення конференції у Спа були сприйняті у Відні урядом ЗУНР як визначне досягнення галицької дипломатії. Та особливе задоволення й обнадійливі перспективи на відновлення незалежності галицької держави принесла

пропозиція міністра закордонних справ Великобританії лорда Керзона більшовицькій Росії у ноті від 11 липня 1920 р. з вимогою зупинити наступ Червоної армії та приступити до переговорів про мир. У ноті була визначена так звана «Лінія Керзона» про кордон між Польщею та більшовицькою Росією, причому Східна Галичина не входила до складу Польщі.

Пропозиція Керзона детально обговорювалася у Москві. Нарком закордонних справ Г. Чичерін вважав необхідним прийняти ініціативу Антанти та розпочати мирні переговори з Польщею. Те, що Східна Галичина не була включена до складу Польщі, радянське керівництво, зокрема Л. Троцький і Л. Каменєв, сприйняло як підтвердження їх права на цю територію та пропонували зайняти її військами Червоної армії. У розмові зі Сталіним, який був у той час членом Військрази Південно-Західного фронту, війська якого стояли під Львовом, Ленін повідомив про ноту Керзона та підкреслив, що запропонована демаркаційна лінія «перетинає Галичину між Перемишлем і Рава-Руською до Карпатських гір. Все на схід залишається за нами» (підкр. авт.) [10, с. 237-238].

Плани та наміри Москви щодо Галичини підтверджував у своїх спогадах Никифор Гірняк. Насамперед він характеризував перший склад уряду Затонського – Галревкому, до якого входили галичани – колишні старшини Легіону УСС Михайло Баран та Іван Сіяк, старшини УГА Омелян Паліїв і Федір Конар, Михайло Козоріз, Іван Немоловський та інші (варто відзначити, що всі вони на чолі з В. Затонським у часи сталінських репресій 1933-1939 рр. були репресовані та страчені органами ДПУ-НКВС). Автор констатував, що Галревком видав низку, здебільшого декларативних у більшовицькому дусі, декретів, які не були реалізовані на практиці та кілька у цілому позитивних, зокрема, про самоврядування та щодо розвитку української освіти. Він також зазначав, що серед уряду не було єдності у питанні майбутнього Галичини. В. Затонський доповідав В. Леніну, що галицьке населення бажає приєднатися до Наддніпрянської України. «Поляки й жиди хотіли бачити її у складі радянської Польщі, – писав Н. Гірняк, – галицькі українці-комуністи мріяли про створення з Галичини радянської Швейцарії, тобто автономної республіки без національного обличчя. На думку цих комуністів, Галичина як країна, що лежить між сходом і заходом, мала б стати осідком комуністичного інтернаціоналізму» [3, с. 247].

Зрештою, радянська влада в Галичині проі-

снувала всього 50 днів: під ударами поляків Червона армія від середини серпня відступала й 15 вересня Галревком покинув Тернопіль, а 25 вересня у Вінниці самоліквідувався. На наш погляд, єдине, що він зробив корисне для галичан, це перекинув з Росії, здебільшого з Казані, кілька тисяч колишніх вояків Легіону УСС-УГА до Тернополя, де галицькі батальйони склали гарнізон міста і, таким чином, змогли повернутися на батьківщину. 13 вересня В. Затонський доповідав Сталінові, що ним у Тернополі сформована 1-ша Галицька стрілецька бригада [4, с. 14-15].

Міжнародна ситуація, яка склалася у другій половині 1920 р., зміцнювала сподівання уряду ЗУНР та населення Галичини щодо позитивного вирішення їх нагальних проблем і спонукала дипломатію до більш енергійної праці у цьому напрямку. Опираючись на рішення Найвищої Ради Паризької мирної конференції 1919 р., які передбачали лише тимчасову окупацію Польщею західноукраїнських земель та ухвал міжнародних конференцій у Спа та Сен-Жермені улітку 1920 р., й нарешті на ноту Керзона, яка лишала Східну Галичину поза межами Польщі, дипломатичні представництва у Відні, Лондоні, Парижі, Берні, Празі та Берліні розгорнули активну діяльність. Для реалізації цих завдань Є. Петрушевич і його зовнішньополітичне відомство намагалося використати у вересні 1920 р. Ризьку мирну конференцію.

21 вересня 1920 р. у Ризі розпочалися переговори, в яких брали участь делегації радянської Росії, Польщі та радянської України. Оскільки на конференції передбачалося вирішувати проблему кордонів між Польщею та радянськими республіками, відтак питання Східної Галичини, Є. Петрушевич скерував до Риги представницьку дипломатичну делегацію, яка 11 вересня виїхала з Відня [11, с. 322-323].

Делегація ЗУНР участі у засіданнях не брала, оскільки в інструкції уряду її завданням було стежити за ходом обговорення проблем, які стосувалися Галичини, й у разі потреби здійснювати протестаційні акції. Своєю діяльністю вона зосередила на встановленні контактів, насамперед, з представництвом радянської України. Пізніше О. Назарук у спогадах відзначав, що стосунки встановилися досить щирими та відвертими. Делегація ЗУНР запропонувала внести на розгляд конференції ноту, в якій відзначалося, що претензії Польщі на Галичину безпідставні, внаслідок припинення дії її Варшавської угоди з С. Петлюрою і представники ЗУНР, виступаючи проти анексії Польщею її території, наполягають на всенародно-

му референдумі щодо самовизначення. Щоденні зустрічі та переговори українських делегацій мали наслідком радянську заяву представника Москви А. Йоффе від 28 вересня про необхідність проведення плебісциту у Східній Галичині з питання державності ЗУНР [20, с. 91-92].

Ця заява була відповіддю на ноту К. Левицького до президії Ризької конференції від 27 вересня: «Дев'ятимісячною однодумною обороною виявив наш народ рішучу волю: жити самостійним, державним життям... Всякі утвердження, немовби населення Східної Галичини хотіло злуки з Польщею, – нездібні здійснюють... населення жадає самостійності Східногалицької Держави» [34, арк. 2-3].

Незважаючи на окремі невдачі, уряд і дипломатична служба ЗУНР продовжували здійснювати акції на міжнародній арені, привертала увагу світової спільноти до східногалицької проблеми. Однією з найгучніших було звернення до Ліги Націй 28 листопада 1920 р. у Женеві. У період роботи її сесії туди виїхала потужна галицька делегація на чолі з президентом Є. Петрушевичем. До її складу увійшли К. Левицький, С. Витвицький, Е. Брайтер та ін. Після переговорів з представниками провідних країн вона подала на розгляд Ліги Націй обширну ноту, в преамбулі якої наголошувалося: «В ім'я ідей справедливості і всесвітнього миру, які лягли в основу міжнародного договору про установаження Високого Союзу Націй; в ім'я здійснення змагань до державної самостійності здібних правити собою, колись поневолених народів; в ім'я рятування життя українського народу Східної Галичини, який вимирає під насильною польською окупацією, – Українська Національна Рада, обрана на основі загального права голосування переважаючою більшістю населення Східної Галичини, як одинока репрезентація сього краю, звертається до Високого Союзу Націй з представленням своїх домагань» [13, с. 215-216].

Діяльність делегації ЗУНР у Женеві в сукупності з іншими заходами зовнішньополітичного відомства, були досить успішними. Наступна сесія Ліги Націй у Парижі 23 лютого 1921 р. розглянула справу Східної Галичини [12, с. 192-193].

Постанова Ради Ліги Націй, яка недвозначно стверджувала, що Польща не мала ніяких прав на Східну Галичину та була лише тимчасовим окупантом, а совереном краю були держави Антанти і тільки вони могли вирішити долю ЗУНР. Безперечно це була велика перемога галицької дипломатії у боротьбі за дер-

жавність.

Черговою дипломатичною акцією уряду Західноукраїнської Народної Республіки і його зовнішньополітичного відомства була спроба повернути до проблеми міжнародну конференцію у Генуї в квітні 1922 р. за участю делегацій країн Антанти, радянської Росії та інших з питань врегулювання післявоєнних відносин. Українці подали на ім'я керівництва конференції дві ноти і вісім справ з документами і матеріалами про становище в Галичині та польський терор. Окрім того, на адресу президії конференції надійшло близько 200 листів і телеграм від українців краю та діаспори з вимогами покінчити з окупацією Східної Галичини й відновити її незалежність [37, арк. 10-14, 35].

Перспективи щодо позитивного вирішення проблеми Східної Галичини, відновлення її незалежності зменшувалися. Позиція Лондона, який мав плани на прикарпатський нафтовий басейн, у зв'язку з отриманням від Франції нафтового району Морула, щодо державності ЗУНР змінилася на гірше. 21 лютого 1923 р. Франція, Англія та Італія дали згоду на проведення форуму. Дізнавшись про ці заходи, 5 березня Є. Петрушевич від імені уряду надіслав у Париж ноту з проектом вирішення проблеми шляхом відновлення незалежності ЗУНР. Проте, 14 березня Рада Амбасадорів прийняла рішення, за яким узаконила анексію Східної Галичини Польщею [1, с. 115].

Таким чином, дипломатична діяльність уряду та зовнішньополітичного відомства ЗУНР в еміграції була активною й широкомасштабною, мала чіткі орієнтири та послідовно трималася єдиного завдання – відновлення української державності. Її виконавці від президента Є. Петрушевича до членів закордонних представництв і місій виявили себе патріотами батьківщини та докладали всіх зусиль у боротьбі за її інтереси на міжнародних конференціях та інших форумах. Їх невдача була наслідком об'єктивних чинників, які створювалися на геополітичному просторі під впливом могутніх держав, насамперед Антанти, не зацікавлених в існуванні незалежної Західноукраїнської Народної Республіки.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Витвицький С. Галичина в міжнародній політиці в 1914-1923 роках // Український історик. Нью-Йорк; Торонто; Київ; Львів; Мюнхен. 1995. № 1-4. С. 100-118.
2. Гірняк Н. Останній акт Української Галицької армії. Нью-Йорк, 1959. 285 с.
3. Гірняк Н. УГА в союзі з червоними // Українська Галицька Армія (Матеріали до історії). Т. 1. Вінніпег, 1958. С. 515-534.
4. Дерев'яно С. «Галицьке дійство скінчилося...» // На-

ука і суспільство. 1989. № 11. С. 13-15.

5. Західно-Українська Народна Республіка. 1918-1923: Історія / Керівник О. Карпенко. Івано-Франківськ: Сіверсія, 2001. 628 с.

6. Косик В. Зовнішня політика Симона Петлюри // Симон Петлюра. Матеріали студійно-наукової конференції в Парижі (травень 1976). Мюнхен; Париж, 1980. С. 27-47.

7. Крезуб А. Нарис історії українсько-польської війни 1918-1919. Нью-Йорк, 1966. 179 с.

8. Левицький К. Дипломатична діяльність З.У.Н.Р. (1918-1923) // Літопис Червоної Калини. 1938. Ч. XI. С. 3-4.

9. Левицький К. Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914-1918. Ч. 3. Львів, 1930. С. 497-776.

10. Ленин В.И. Полное собрание сочинений. Т. 51.

11. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. Львів, 1995. 362 с.

12. Лозинський М. Положення Східної Галичини зі становищем міжнародного права // Календар т-ва «Просвіта» на 1923 р. Львів, 1922. С. 190-195.

13. Лозинський М. Галичина в роках 1918-1920. Нью-Йорк, 1970. 228 с.

14. Лозинський М. Галичина на Міровій конференції в Парижі. Кам'янець-Подільський, 1919. 31 с.

15. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939). Івано-Франківськ, 1993. 200 с.

16. Макаруч С.А. Українська Республіка галичан. Нариси про ЗУНР. Львів, 1997. 192 с.

17. Мельтюхов М. Советско-польские войны. Военно-политическое противостояние 1918-1939 гг. Москва, 2001. 464 с.

18. Микитюк Д. Українська Галицька Армія. Матеріали до історії УГА. В 5-ти т. Вінніпег, Т. 1, 1958. Т. 2, 1960. Т. 3, 1966. Т. 4, 1968. Т. 5, 1976.

19. Мірчук П. Українська державність. 1917-1920. Філадельфія, 1967. 400 с.

20. Назарук О. Галицька делегація в Ризі 1920 р.: Спомини учасника. Львів, 1930. 186 с.

21. Назарук О. Рік на великій Україні. Спомини з україн-

ської революції. Відень, 1920. 342 с.

22. Нариси з історії дипломатії України. Київ: «Альтернативи», 2001. 733 с.

23. Омелянович-Павленко М. Спогади українського командарма. Київ, 2002. 458 с.

24. Павлюк О. Боротьба України за незалежність і політика США (1917-1923). Київ: Academia, 1996. 188 с.

25. Павлюк О. Зовнішня політика ЗУНР // Київська старовина. 1997. № 3/4. С. 114-138.

26. Панейко В. З'єднані держави Східної Європи і Україна супроти Польщі й Росії. Відень, 1922. 82 с.

27. Патер І. Союз визволення України. Проблеми державності і соборності. Львів, 2000. 342 с.

28. Понятишин П., о. З моїх споминів: Митрополит Андрей Шептицький в Америці // Українці у вільному світі. Ювілейна книга УНС. 1894-1954. Джерсі Сіті, 1954. С. 19-36.

29. Ріпецький С. Українське січове стрілецтво. Львів, 1995. 357 с.

30. Свобода. 1920. 4 березня.

31. Стахів М. Західна Україна: Нарис історії державного будівництва і збройної і дипломатичної оборони в 1918-1923: В 6-ти т., 7-ми кн. Скрантон, 1959-1961.

32. Український прапор. 1919. 16 груд.; Боротьба. 1920. 12 бер. 3 квіт.

33. Українська справа. 1922. 30 квітня.

34. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДАЛ України). Ф. 581. Колекція документів про діяльність урядів і армій УНР і ЗУНР. Оп. 1. Спр. 996. Арк. 2-3.

35. ЦДАЛ України. Ф. 581. Оп. 1. Спр. 101. Арк. 1.

36. ЦДАЛ України. Ф. 581. Оп. 1. Спр. 112. Арк. 1.

37. ЦДАЛ України. Ф. 359. Українська Національна Рада (Відень). Оп. 1. Спр. 7. Арк. 10-35.

38. Шанковський Л. Українська армія у боротьбі за державність. Мюнхен, 1958. 316 с.

39. Шухевич С. Спомини з Української Галицької Армії (1918-1920). Ч. 1. Львів, 1924. 176 с.

40. Ярославин С. Визвольна боротьба на західно-українських землях у 1918-1923 рр. Філадельфія, 1956. 182 с.

Datskiv Ihor

The Main Vectors of the Foreign Policy of the ZUNR (1918-1923) and the Formation of the Diplomatic Service

The paper deals with the activity of the foreign policy service of the Western Ukrainian National Republic in 1918-1923. This research also covers diplomatic relations with the countries of Europe and North America.

The aim of this work is to study the specific historical conditions of the development of the Western Ukrainian National Republic diplomatic activity in 1918-1923; to clarify the peculiarities of relations with the Ukrainian National Republic, the Denikin's army, the Bolsheviks and the Entente countries; to determine the place and role of foreign policy in solving the issue of international recognition of the ZUNR.

It is noted that Galician diplomacy, on its side, relying on the Fourteen Points of Woodrow Wilson, sent notes about the establishment of an independent state and the Polish aggression against it. Subsequently, a conception of so-called Switzerland from the East emerged, according to which the neutral Eastern Galicia had to play a role of Switzerland in Eastern Europe.

Special attention is paid to the fact that the diplomatic activities of the Western Ukrainian National Republic Government particularly intensified since November 1920 when the session of the League of Nations began in Geneva. On November 28, the Ukrainian delegation advanced the following claims to its presidium: to recognize the Eastern Galicia right of national self-determination, to eliminate the Polish occupation of the region, and so on. The Western Ukrainian Association for the League of Nations, established on January 1922, and the Government of the ZUNR during 1922-1923 sent many more memos, protests, appeals, resolutions to the International Congresses and Organizations, but they were not taken into account by the strong of this world.

It has been clarified that the internal weakness and non-viability of the ZUNR did not give the West enough time to realize the possible role and place of Ukraine in Europe. Mistakes were made by the ZUNR government as well. Under the conditions of the internal weakness of the Ukrainian national liberation movement, much had been dependent on the external recognition and support of Ukraine. On the other hand, the international recognition of the ZUNR independence was determined by the internal strengthening and establishment of Ukrainian statehood.

Keywords: ZUNR, Eastern Galicia, Supreme Council, conference, negotiations